HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

16 iulie 2009 *

În cauza C-5/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Højesteret (Danemarca), prin decizia din 21 decembrie 2007, primită de Curte la 4 ianuarie 2008, în procedura

Infopaq International A/S

împotriva

Danske Dagblades Forening,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul T. von Danwitz, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii G. Arestis și J. Malenovský (raportor), judecători,

* Limba de procedură: daneza.

avocat general: doamna V. Trstenjak,
grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 noiembrie 2008,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Infopaq International A/S, de A. Jensen, advokat;

— pentru Danske Dagblades Forening, de M. Dahl Pedersen, advokat;

— pentru guvernul austriac, de domnul E. Riedl, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii H. Krämer și H. Støvlbæk, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 februarie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește, pe de o parte, interpretarea articolului 2 litera (a) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230) și, pe de altă parte, condițiile de exceptare a actelor provizorii de reproducere în sensul articolului 5 din directiva menționată.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Infopaq International A/S (denumită în continuare „Infopaq"), pe de o parte, și Danske Dagblades Forening (denumită în continuare „DDF"), pe de altă parte, având ca obiect respingerea cererii sale de recunoaștere a faptului că nu este obligată să obțină consimțământul titularilor drepturilor de autor pentru actele de reproducere a articolelor de presă prin intermediul unui procedeu automatizat constând în scanarea și conversia acestor articole într-un fișier digital urmată de procesarea electronică a acestui fișier.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

3 În conformitate cu articolul 9 alineatul (1) din Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală, cuprins în anexa 1 C la Acordul de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, care a fost aprobat prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind

încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO L 336, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3):

„Membrii trebuie să respecte articolele 1-21 din Convenția de la Berna (1971) și anexa la respectiva convenție […]".

4 Articolul 2 din Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice (Actul de la Paris din 24 iulie 1971), în versiunea acesteia care rezultă din modificarea din 28 septembrie 1979 (denumită în continuare „Convenția de la Berna"), are următorul cuprins:

„(1) Termenul «opere literare și artistice» cuprinde toate lucrările din domeniul literar, științific și artistic, oricare ar fi modul sau forma de exprimare, precum: cărțile, broșurile și alte scrieri; […]

[…]

(5) Culegerile de opere literare sau artistice, cum sunt enciclopediile și antologiile, care, prin alegerea sau prin dispunerea materialelor, constituie creații intelectuale sunt protejate ca atare, fără a prejudicia drepturile autorilor asupra fiecărei opere care face parte din aceste culegeri.

[…]

(8) Protecția prezentei convenții nu se aplică știrilor zilei sau faptelor diverse, care au caracterul unor simple informații de presă."

5 Potrivit articolului 9 primul paragraf din Convenția de la Berna, autorii operelor literare și artistice protejați prin această convenție beneficiază de dreptul exclusiv de a autoriza reproducerea operelor menționate, în orice mod și sub orice formă ar fi.

Dreptul comunitar

6 Articolul 1 din Directiva 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (JO L 122, p. 42, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 114) prevedea:

„(1) În conformitate cu dispozițiile prezentei directive, statele membre protejează programele pentru calculator, prin dreptul de autor, ca fiind opere literare în înțelesul Convenției de la Berna privind protecția operelor literare și artistice. […]

[…]

(3) Un program pentru calculator este protejat dacă este original, în înțelesul în care acesta reprezintă o creație intelectuală proprie autorului. Niciun alt criteriu nu se aplică pentru a stabili dacă acesta poate beneficia de protecție."

7 Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date (JO L 77, p. 20, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 102) prevede:

„În conformitate cu prezenta directivă, bazele de date care, prin alegerea sau dispunerea elementelor, constituie o creație intelectuală proprie a autorului sunt protejate ca atare de dreptul de autor. Niciun alt criteriu nu se aplică pentru a determina dacă bazele de date pot beneficia de această protecție."

8 Directiva 2001/29 prevede în considerentele (4), (6), (9)-(11), (20)-(22), (31) și (33) următoarele:

„(4) Printr-o certitudine juridică sporită și oferind un grad ridicat de protecție a proprietății intelectuale, un cadru juridic armonizat privind dreptul de autor și drepturile conexe va încuraja investiții substanțiale în creativitate și inovație, inclusiv în infrastructura rețelei […]

(6) Fără o armonizare la nivel comunitar, acțiunile legislative la nivel național care au fost deja inițiate în câteva state membre pentru a răspunde provocărilor tehnologice ar putea crea diferențe semnificative de protecție și, în consecință, restricții în calea liberei circulații a serviciilor și produselor care încorporează sau au la bază proprietatea intelectuală, conducând la refragmentarea pieței interne și incoerență legislativă. Impactul unor asemenea diferențe legislative și al incertitudinii juridice va deveni tot mai important odată cu evoluția societății informaționale, care a dus deja la intensificarea exploatării transfrontaliere a proprietății intelectuale. Această evoluție poate și trebuie să se dezvolte. Diferențe legislative majore și incertitudinea protecției ar putea împiedica

realizarea de economii de scară pentru noile produse și servicii protejate de dreptul de autor și drepturile conexe.

[…]

(9) Orice armonizare a dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să aibă la bază un nivel ridicat de protecție, deoarece aceste drepturi sunt esențiale pentru creația intelectuală. […]

(10) Autorii sau artiștii interpreți sau executanți trebuie să primească o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, pentru a-și putea continua munca creativă și artistică […]

(11) Un sistem eficient și riguros de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe este unul dintre principalele instrumente care garantează creativității și producției culturale europene obținerea resurselor necesare și păstrarea autonomiei și demnității creatorilor și artiștilor interpreți sau executanți.

[…]

(20) Prezenta directivă se bazează pe principiile și normele deja stabilite prin directivele în vigoare în acest domeniu, în special Directivele [91/250] […] și [96/9], și dezvoltă acele principii și norme și le plasează în contextul societății informaționale. Dispozițiile prezentei directive trebuie aplicate fără să aducă

atingere dispozițiilor directivelor în discuție, cu excepția cazurilor în care prezenta directivă prevede altfel.

(21) Prezenta directivă trebuie să definească domeniul de aplicare al actelor aflate sub incidența dreptului de reproducere cu privire la diverși beneficiari. Aceasta trebuie să se realizeze în conformitate cu acquis-ul comunitar. Este necesară o definiție generală a acestor acte pentru a asigura certitudinea juridică în cadrul pieței interne.

(22) Obiectivul oferirii unui suport corespunzător pentru diseminarea culturii nu trebuie atins prin sacrificarea protejării stricte a drepturilor sau prin tolerarea formelor ilegale de distribuire a operelor contrafăcute sau piratate.

[…]

(31) Trebuie păstrat un echilibru just între drepturile și interesele diverselor categorii de titulari de drepturi, precum și între acestea și drepturile și interesele utilizatorilor de obiecte protejate. […]

[…]

(33) Dreptul exclusiv de reproducere trebuie să facă obiectul unei excepții având drept scop autorizarea anumitor acte de reproducere temporară, care sunt tranzitorii sau accesorii și constituie o parte integrantă și esențială a unui proces tehnic și al căror scop unic este să permită transmiterea, în cadrul unei rețele între terți, de către un intermediar, sau utilizarea licită a unei opere sau a unui alt

obiect protejat. Actele de reproducere avute în vedere nu ar trebui să aibă o semnificație economică de sine stătătoare. În măsura în care îndeplinesc aceste condiții, excepția ar trebui să includă acte care permit navigarea (browsing), precum și realizarea de copii cache (caching), inclusiv cele care permit funcționarea eficientă a sistemelor de transmisie, cu condiția ca intermediarul să nu modifice informația și să nu împiedice utilizarea licită a tehnologiei, recunoscută și folosită pe larg de industrie, pentru a obține date despre utilizarea informației. Utilizarea este considerată licită dacă este autorizată de titularul de drept sau dacă nu este restricționată prin lege."

9 Potrivit articolului 2 litera (a) din Directiva 2001/29:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte:

(a) pentru autori, a operelor lor".

10 Articolul 5 din aceeași directivă prevede:

„(1) Actele provizorii de reproducere menționate la articolul 2, care sunt tranzitorii sau accesorii și constituie o parte integrantă și esențială a unui proces tehnic și al căror scop unic este să permită:

(a) transmiterea, în cadrul unei rețele între terți, de către un intermediar sau

(b) utilizarea licită

a unei opere ori a unui alt obiect protejat și care nu au semnificație economică de sine stătătoare, sunt exceptate de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2.

[…]

(5) Excepțiile și limitările prevăzute la alineatele (1), (2), (3) și (4) se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului."

11 În conformitate cu articolul 6 din Directiva 2006/116/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe (JO L 372, p. 12, Ediție specială, 17/vol. 3, p. 7):

„Fotografiile care sunt originale, în sensul că reprezintă o creație intelectuală proprie autorului, sunt protejate în conformitate cu articolul 1 [care precizează durata drepturilor de autor al unei opere literare sau artistice în sensul articolului 2 din Convenția de la Berna]. Nu se aplică niciun alt criteriu pentru a stabili dacă acestea pot beneficia de protecție. Statele membre pot prevedea și protecția altor fotografii."

Dreptul național

12 Articolul 2 și articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29 au fost transpuse în ordinea juridică daneză prin articolul 2 și articolul 11 bis alineatul 1 din Legea nr. 395 privind dreptul de autor (lov nº 395 om ophavsret) din 14 iunie 1995 (*Lovtidende* 1995 A, p. 1796), astfel cum a fost modificată și codificată, în special, prin Legea nr. 1051 (lov nº 1051 om ændring af ophavsretsloven) din 17 decembrie 2002 (*Lovtidende* 2002 A, p. 7881).

Acțiunea principală și întrebările preliminare

13 Infopaq desfășoară activități în domeniul monitorizării și al analizei presei scrise care constau, în esență, în realizarea de sinteze pornind de la o selecție de articole din presa cotidiană daneză și din diverse periodice. Această selecție de articole se efectuează în funcție de temele alese de clienți și se realizează printr-un procedeu denumit „captare de date". Sintezele sunt trimise clienților prin poșta electronică.

14 DDF este un sindicat profesional al cotidienelor daneze, care are, printre altele, ca obiectiv să acorde asistență membrilor de sindicat în toate problemele referitoare la dreptul de autor.

15 În cursul anului 2005, s-a adus la cunoștința DDF că Infopaq procedează la procesarea, în scop comercial, a articolelor extrase din ziare, fără a avea consimțământul titularilor drepturilor de autor asupra acestor articole. Apreciind că un astfel de consimțământ este necesar pentru o procesare a articolelor prin intermediul procedeului în discuție, DDF a informat Infopaq cu privire la poziția sa.

16 Procedeul de captare de date cuprinde următoarele cinci etape care reprezintă, potrivit DDF, patru acte de reproducere a articolelor de presă.

17 În primul rând, publicațiile respective sunt înregistrate manual într-o bază de date electronică de către angajații Infopaq.

18 În al doilea rând, se procedează la scanarea acestor publicații după ce a fost desprins cotorul în așa fel încât toate foile să fie volante. Acea parte a publicației care trebuie procesată este selecționată în baza de date înainte de introducerea publicației în scanner. Operația permite generarea unui fișier în format TIFF („Tagged Image File Format") pentru fiecare pagină a publicației. La sfârșitul acestei operații, fișierul TIFF este transferat pe un server OCR („Optical Character Recognition") (recunoașterea optică a caracterelor).

19 În al treilea rând, acest server OCR convertește fișierul TIFF în date care pot fi procesate digital. În cursul acestui procedeu, imaginea fiecărui caracter este transformată în cod numeric care indică calculatorului tipul de caracter. De exemplu, imaginea literelor „TDC" este transformată într-o informație pe care calculatorul o va putea procesa ca fiind literele „TDC" și converti în format text care poate fi recunoscut de sistemul de operare. Aceste date sunt salvate sub formă de fișiere text care pot fi citite de orice tip de program informatic de prelucrare de text. Procedeul OCR se finalizează cu ștergerea fișierului TIFF.

20 În al patrulea rând, fișierul text este analizat pentru a căuta cuvintele-cheie prestabilite. La fiecare ocurență, se generează un fișier care cuprinde titlul, secțiunea și numărul paginii publicației în care apare cuvântul-cheie, precum și o valoare exprimată în procente de la 0 la 100, pentru a indica poziția acestui cuvânt în text, facilitând astfel lectura articolului. Pentru a îmbunătăți și mai mult localizarea lui în cursul lecturii articolului, cuvântul-cheie este captat împreună cu cele cinci cuvinte care îl precedă și

cele cinci cuvinte care îi urmează (în continuare „extrasul compus din 11 cuvinte”). Procedeul se finalizează cu ștergerea fișierului text.

21 În al cincilea rând, procedeul de captare de date se termină cu editarea unei fișe pentru fiecare pagină a publicației în care apare cuvântul-cheie. O astfel de fișă se poate prezenta sub următoarea formă:

„4 noiembrie 2005 – *Dagbladet Arbejderen*, pagina 3:

TDC: 73 % «următoarea cesiune a grupului TDC, care ar trebui cumpărat de»”.

22 Infopaq a contestat că o astfel de activitate necesită consimțământul titularilor drepturilor de autor și a sesizat Østre Landsret cu o acțiune îndreptată împotriva DDF, solicitând că acesta să fie obligat să recunoască că Infopaq are dreptul de a utiliza procedeul menționat mai sus fără consimțământul acestui sindicat profesional sau al membrilor săi. Întrucât Østre Landsret a respins această acțiune, Infopaq a formulat apel în fața instanței de trimitere.

23 Potrivit acesteia din urmă, nu este contestat faptul că nu se impune consimțământul titularilor drepturilor de autor pentru desfășurarea unei activități de monitorizare a presei și de redactare de sinteze în măsura în care aceasta constă în lectura fizică de către o persoană a fiecărei publicații, selectarea articolelor pertinente pe baza unor cuvinte-cheie prestabilite, precum și în transmiterea către autorul sintezei a unei fișe de rezultat redactate manual, cu indicarea cuvântului-cheie în articol și a poziției acestui articol în cadrul publicației. De asemenea, părțile din acțiunea principală sunt de acord asupra faptului că redactarea unei sinteze este în sine licită și nu impune consimțământul titularilor drepturilor respective.

24 Nu este contestat nici faptul că procedeul de captare de date constă în două acte de reproducere, mai precis crearea fișierelor TIFF prin scanarea articolelor imprimate și crearea fișierelor text prin convertirea fișierelor TIFF. În plus, este cert că acest procedeu determină reproducerea unor părți din articolele scanate din moment ce extrasul compus din 11 cuvinte este stocat în memoria informatică, iar cele 11 cuvinte fac obiectul unei fișe imprimate pe suport hârtie.

25 Totuși, părțile din acțiunea principală nu sunt de acord asupra aspectului dacă ultimele două acte menționate mai sus constituie acte de reproducere în sensul articolului 2 din Directiva 2001/29. De asemenea, părțile au poziții diferite în ceea ce privește aspectul dacă ansamblul actelor în discuție în acțiunea principală intră, eventual, sub incidența excepției de la dreptul de reproducere prevăzute la articolul 5 alineatul (1) din directiva menționată.

26 În aceste condiții, Højesteret a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Faptul de a stoca și apoi de a imprima un extras dintr-un articol provenind dintr-un cotidian, extras care constă dintr-un cuvânt-cheie, cele cinci cuvinte care îl precedă și cele cinci cuvinte care îi urmează, poate fi considerat ca reprezentând un act de reproducere care beneficiază de protecția articolului 2 din Directiva [2001/29]?

2) Circumstanțele în care are loc un act de reproducere trebuie luate în considerare pentru ca actul respectiv să poată fi calificat drept «tranzitoriu» în sensul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29?

3) Un act provizoriu de reproducere poate fi calificat drept «tranzitoriu» în cazul în care reproducerea face obiectul unei procesări, de exemplu în cazul în care se

creează un fișier text pe baza unui fișier imagine sau se caută succesiuni de cuvinte pornind de la un fișier text?

4) Un act provizoriu de reproducere poate fi calificat drept «tranzitoriu» atunci când o parte a reproducerii, care constă în unul sau mai multe extrase de text cuprinzând 11 cuvinte, este stocată?

5) Un act provizoriu de reproducere poate fi calificat drept «tranzitoriu» atunci când o parte a reproducerii, care constă în unul sau mai multe extrase de text cuprinzând 11 cuvinte, este imprimată?

6) Pentru ca un act de reproducere să poată fi considerat ca reprezentând «o parte integrantă și esențială a unui proces tehnic», în sensul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29, trebuie să se ia în considerare etapa procesului tehnic în care intervine?

7) Un act de reproducere poate fi considerat ca reprezentând «o parte integrantă și esențială a unui proces tehnic» dacă acesta constă în scanarea manuală integrală a unor articole de ziar, operație prin care articolele respective sunt convertite din informații imprimate în date digitale?

8) Un act provizoriu de reproducere poate fi considerat ca reprezentând «o parte integrantă și esențială a unui proces tehnic» dacă acesta constă în imprimarea unei părți a reproducerii cuprinzând unul sau mai multe extrase de text compuse din 11 cuvinte?

9) Noțiunea «utilizare licită» din articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29 are în vedere orice formă de utilizare care nu necesită consimțământul titularului drepturilor de autor?

10) Faptul că o întreprindere realizează scanarea integrală a unor articole de ziar, operație urmată de o procesare a reproducerii, de stocarea acesteia și, eventual, de imprimarea unei părți a reproducerii constând în unul sau mai multe extrase de text compuse din 11 cuvinte, imprimări utilizate pentru activitatea de redactare a sintezelor efectuate de această întreprindere, poate intra în cuprinsul noțiunii «utilizare licită» din articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29, chiar dacă titularii drepturilor de autor nu și-au dat consimțământul pentru aceste acte?

11) Care sunt criteriile care trebuie utilizate pentru a aprecia dacă acte provizorii de reproducere au o «semnificație economică de sine stătătoare», în sensul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29, în cazul în care sunt întrunite celelalte condiții prevăzute de această dispoziție?

12) Câștigurile pe planul productivității realizate de utilizator în cursul unor acte provizorii de reproducere trebuie luate în considerare pentru a aprecia dacă actele au o «semnificație economică de sine stătătoare» în sensul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29?

13) Faptul că o întreprindere realizează scanarea tuturor articolelor de ziar, operație urmată de o procesare a reproducerii, de stocarea acesteia și, eventual, de imprimarea unei părți a reproducerii constând în unul sau mai multe extrase de text compuse din 11 cuvinte, fără consimțământul titularilor drepturilor de autor, poate fi considerat ca intrând în sfera «anumit[or] cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală» a articolelor respective care «nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului», în sensul articolului 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29?"

Cu privire la întrebările preliminare

Observație introductivă

27 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, din cerințele aplicării uniforme a dreptului comunitar și din principiul egalității de tratament rezultă că termenii unei dispoziții de drept comunitar, precum cei ai articolului 2 din Directiva 2001/29, care nu fac nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul de aplicare ale acesteia trebuie în mod normal să primească în toată Comunitatea o interpretare autonomă și uniformă (a se vedea în special Hotărârea din 6 februarie 2003, SENA, C-245/00, Rec., p. I-1251, punctul 23, și Hotărârea din 7 decembrie 2006, SGAE, C-306/05, Rec., p. I-11519, punctul 31).

28 Aceste cerințe se impun în mod deosebit în privința Directivei 2001/29, având în vedere conținutul considerentelor (6) și (21).

29 În consecință, guvernul austriac nu poate susține în mod util că statele membre trebuie să stabilească definiția noțiunii „reproducere în parte" din cuprinsul articolului 2 din Directiva 2001/29 (a se vedea în acest sens, în privința noțiunii „public" prevăzute la articolul 3 din aceeași directivă, Hotărârea SGAE, citată anterior, punctul 31).

Cu privire la prima întrebare

30 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă noțiunea „reproducere în parte" în sensul Directivei 2001/29 trebuie să fie interpretată în sensul că include actele de stocare în memoria informatică a unui extras alcătuit din 11 cuvinte și de imprimare a unui astfel de extras pe suport hârtie.

31 Se impune menționarea faptului că Directiva 2001/29 nu definește nici noțiunea de reproducere, nici pe cea de reproducere în parte.

32 În aceste condiții, cele două noțiuni trebuie definite având în vedere textul și contextul în care apar dispozițiile articolului 2 din Directiva 2001/29, precum și în lumina obiectivelor directivei în ansamblu și ale dreptului internațional (a se vedea în acest sens Hotărârea SGAE, citată anterior, punctele 34 și 35, precum și jurisprudența citată).

33 Articolul 2 litera (a) din Directiva 2001/29 prevede că autorii au dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea în totalitate sau în parte a operelor lor. Rezultă că protecția dreptului de a autoriza sau de a interzice reproducerea de care beneficiază autorul are ca obiect o „operă".

34 Or, în această privință, rezultă din economia generală a Convenției de la Berna, în special din articolul 2 alineatele (5) și (8), că pentru protecția anumitor lucrări ca opere literare sau artistice este necesar ca acestea să reprezinte creații intelectuale.

35 De asemenea, în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din Directiva 91/250, cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 96/9 și cu articolul 6 din Directiva 2006/116, anumite opere precum programele pentru calculator, bazele de date sau fotografiile nu sunt protejate prin dreptul de autor decât dacă sunt originale în sensul că sunt o creație intelectuală proprie a autorului lor.

36 Prin stabilirea unui cadru juridic armonizat privind dreptul de autor, Directiva 2001/29 se întemeiază pe același principiu, după cum rezultă din considerentele (4), (9)-(11) și (20).

37 În aceste condiții, dreptul de autor în sensul articolului 2 litera (a) din Directiva 2001/29 nu se poate aplica decât în cazul unui obiect care este original, fiind o creație intelectuală proprie a autorului său.

38 În ceea ce privește părțile unei opere, trebuie să se constate că niciun element din Directiva 2001/29 sau din altă directivă aplicabilă în acest domeniu nu indică faptul că aceste părți sunt supuse unui regim diferit de cel al operei în ansamblu. Rezultă că ele sunt protejate prin dreptul de autor din moment ce contribuie, ca atare, la originalitatea operei în ansamblu.

39 Ținând seama de considerațiile enunțate la punctul 37 din prezenta hotărâre, diversele părți ale unei opere beneficiază astfel de o protecție în temeiul articolului 2 litera (a) din Directiva 2001/29 cu condiția să conțină unele dintre elementele care sunt expresia creației intelectuale proprii a autorului acestei opere.

40 În ceea ce privește întinderea unei astfel de protecții a operei, rezultă din considerentele (9)-(11) ale Directivei 2001/29 că obiectivul principal al acesteia din urmă este de a asigura un nivel ridicat de protecție, în special, în favoarea autorilor, care să le permită acestora obținerea unei remunerații adecvate pentru utilizarea operelor lor, inclusiv cu ocazia reproducerii acestora, pentru a-și putea continua munca creativă și artistică.

41 Din aceeași perspectivă, considerentul (21) al Directivei 2001/29 impune ca actele aflate sub incidența dreptului de reproducere să fie interpretate extensiv.

42 Această cerință a unei definiții cuprinzătoare a actelor respective este de altfel prezentă și în textul articolului 2 din directiva menționată, care utilizează expresii precum „direct sau indirect”, „temporar sau permanent”, „prin orice mijloace” și „în orice formă”.

43 Prin urmare, sfera protecției conferite prin articolul 2 din Directiva 2001/29 trebuie să fie cuprinzătoare.

44 În ceea ce privește articolele de presă, creația intelectuală proprie a autorului lor, la care se referă punctul 37 din prezenta hotărâre, rezultă în mod normal din modul de prezentare a subiectului, precum și din expresia lingvistică. Pe de altă parte, în acțiunea principală, este cert că articolele de presă constituie ca atare opere literare în sensul Directivei 2001/29.

45 În ceea ce privește elementele unor astfel de opere care beneficiază de protecție, trebuie menționat că acestea sunt compuse din cuvinte care, considerate separat, nu sunt în sine o creație intelectuală a autorului care le utilizează. Numai prin alegerea, dispunerea și combinarea acestor cuvinte autorul își poate exprima spiritul creator în mod original și poate ajunge la un rezultat concretizat într-o creație intelectuală.

46 Cuvintele în sine nu constituie, așadar, elemente care fac obiectul protecției.

47 Așa fiind, ținând seama de cerința unei interpretări extensive a sferei protecției conferite prin articolul 2 din Directiva 2001/29, nu este exclus ca anumite fraze izolate sau chiar anumite părți ale frazelor din textul vizat să poată transmite cititorului originalitatea unei publicații precum un articol de presă, comunicându-i un element care este, în sine, expresia creației intelectuale proprii a autorului acestui articol. Astfel de fraze sau de părți ale frazelor pot face, așadar, obiectul protecției prevăzute la articolul 2 litera (a) din directiva menționată.

48 Având în vedere aceste considerații, preluarea unui extras dintr-o operă protejată care, precum cele din acțiunea principală, conține 11 cuvinte consecutive din aceasta poate constitui o reproducere în parte, în sensul articolului 2 din Directiva 2001/29, dacă – aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere – un astfel de extras constituie un element al operei care, în sine, este expresia creației intelectuale proprii a autorului.

49 Pe de altă parte, trebuie menționat că procedeul de captare de date utilizat de Infopaq permite preluarea mai multor extrase din operele protejate. Astfel, acest procedeu reproduce extrasul compus din 11 cuvinte consecutive la fiecare apariție a cuvântului-cheie în opera respectivă și, în plus, operează adesea în funcție de mai multe cuvinte-cheie deoarece anumiți clienți solicită Infopaq să realizeze sinteze pe criterii multiple.

50 Astfel, procedeul menționat sporește probabilitatea ca Infopaq să efectueze reproduceri în parte în sensul articolului 2 litera (a) din Directiva 2001/29, deoarece acumularea extraselor menționate poate conduce la reconstituirea de fragmente extinse care sunt apte să reflecte originalitatea operei respective prin faptul că acestea cuprind elemente de natură să exprime o creație intelectuală proprie a autorului acestei opere.

51 Având în vedere cele ce precedă, trebuie răspuns la prima întrebare că un act efectuat în cursul unui procedeu de captare de date, care constă în stocarea în memoria informatică a unui extras dintr-o operă protejată compus din 11 cuvinte, precum și în imprimarea acestui extras, se poate încadra în sfera noțiunii de reproducere în parte în sensul articolului 2 din Directiva 2001/29, dacă – aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere – elementele preluate astfel sunt expresia creației intelectuale proprii a autorului lor.

Cu privire la întrebările a doua-a douăsprezecea

52 Presupunând că actele în discuție în acțiunea principală intră în sfera noțiunii de reproducere în parte a unei opere protejate, în sensul articolului 2 din Directiva 2001/29, rezultă din articolele 2 și 5 din directiva menționată că o astfel de reproducere nu poate fi efectuată fără consimțământul autorului vizat, cu excepția cazului în care reproducerea îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 5 din directiva menționată.

53 În acest context, prin intermediul întrebărilor a doua-a douăsprezecea, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă actele de reproducere efectuate în cursul unui procedeu de captare de date, precum cel în discuție în acțiunea principală, îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29 și, prin urmare, dacă acest procedeu poate fi realizat fără consimțământul titularilor drepturilor de autor respective, din moment ce urmărește să permită redactarea unei sinteze de articole de presă și constă în scanarea integrală a acestor articole, stocarea în memorie a unui extras compus din 11 cuvinte și imprimarea acestui extras.

54 Potrivit articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29, un act de reproducere este exceptat de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2 din directivă numai dacă îndeplinește cinci condiții, și anume:

— acest act este provizoriu;

— este tranzitoriu sau accesoriu;

— constituie o parte integrantă și esențială a unui proces tehnic;

— unicul său scop este să permită transmiterea, în cadrul unei rețele între terți, de către un intermediar sau utilizarea licită a unei opere ori a unui alt obiect protejat, și

— actul respectiv nu are o semnificație economică de sine stătătoare.

55 Trebuie mai întâi să se menționeze că aceste condiții sunt cumulative în sensul că neîndeplinirea uneia dintre ele are drept urmare neaplicarea excepției de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2 din Directiva 2001/29 în cazul unui act de reproducere în temeiul articolului 5 alineatul (1) din aceasta.

56 Pentru a interpreta pe rând aceste condiții, trebuie amintit în continuare că, potrivit unei jurisprudențe constante, dispozițiile unei directive care derogă de la un principiu general stabilit chiar în cuprinsul directivei trebuie să facă obiectul unei interpretări restrictive (Hotărârea din 29 aprilie 2004, Kapper, C-476/01, Rec., p. I-5205, punctul 72, și Hotărârea din 26 octombrie 2006, Comisia/Spania, C-36/05, Rec., p. I-10313, punctul 31).

57 Acesta lucru este valabil în cazul excepției prevăzute la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29 care constituie o derogare de la principiul general stabilit prin această directivă, mai precis necesitatea unei autorizări din partea titularului dreptului de autor pentru orice reproducere a unei opere protejate.

58 Aceasta este situația cu atât mai mult cu cât excepția amintită trebuie interpretată în lumina articolului 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29, potrivit căruia această excepție se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc atingere în mod nejustificat intereselor legitime ale titularului dreptului.

59 În conformitate cu considerentele (4), (6) și (21) ale Directivei 2001/29, condițiile prevăzute la articolul 5 alineatul (1) din aceasta trebuie interpretate și în lumina exigenței de securitate juridică a autorilor în ceea ce privește protecția operelor lor.

60 În prezenta cauză, Infopaq susține că actele de reproducere în discuție în acțiunea principală îndeplinesc condiția referitoare la caracterul tranzitoriu, întrucât sunt șterse la terminarea procesului de căutare electronică.

61 În această privință, trebuie să se constate, în lumina celei de a treia condiții amintite la punctul 54 din prezenta hotărâre, că un act de reproducere provizoriu și tranzitoriu urmărește să permită realizarea unui proces tehnic a cărui parte integrantă și esențială o constituie. În aceste condiții, ținând seama de principiile enunțate la punctele 57 și 58 din prezenta hotărâre, actele de reproducere respective nu pot să depășească ceea ce este necesar pentru buna funcționare a acestui proces tehnic.

62 Securitatea juridică a titularilor drepturilor de autor impune în plus ca păstrarea și suprimarea reproducerii să nu depindă de o intervenție discreționară a omului, în special aceea a utilizatorului operelor protejate. Astfel, într-o asemenea situație, nu ar fi garantată nicidecum suprimarea efectivă a reproducerii create de către persoana vizată sau, în orice caz, suprimarea reproducerii dacă existența acesteia nu se mai justifică prin prisma funcției sale de a permite realizarea unui proces tehnic.

63 O astfel de concluzie este confirmată prin considerentul (33) al Directivei 2001/29 care enumeră, cu titlu de exemple caracteristice de acte la care se referă articolul 5 alineatul (1) din aceasta, actele care permit navigarea (browsing), precum și realizarea de copii cache (caching), inclusiv cele care permit funcționarea eficientă a sistemelor de transmisie. Astfel de acte sunt, prin definiție, create și șterse automat și fără intervenția omului.

64 Având în vedere cele ce precedă, trebuie să se constate că un act nu poate fi calificat drept „tranzitoriu", în sensul celei de a doua condiții prevăzute la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29, decât dacă durata existenței sale este limitată la ceea ce este necesar pentru buna funcționare a procesului tehnic vizat, fiind subînțeles faptul că acest proces trebuie să fie automatizat în așa fel încât să șteargă actul în mod automat, fără intervenția omului, de îndată ce funcția sa de a permite realizarea unui astfel de proces tehnic a fost îndeplinită.

65 În acțiunea principală, nu se poate exclude de la bun început faptul că primele acte de reproducere în discuție în acțiunea principală, mai precis crearea fișierelor TIFF, precum și a fișierelor text care rezultă din conversiunea fișierelor TIFF, pot fi calificate drept tranzitorii din moment ce sunt șterse în mod automat din memoria informatică.

66 În ceea ce privește al treilea act de reproducere, mai precis stocarea în memoria informatică a unui extras compus din 11 cuvinte, elementele prezentate Curții nu îi permit acesteia să aprecieze dacă procesul tehnic este automatizat în așa fel încât fișierul să fie șters din memoria informatică fără intervenția omului și într-un interval de timp scurt. Astfel, instanța de trimitere va trebui să verifice dacă această suprimare depinde de voința utilizatorului reproducerii și dacă nu există riscul ca fișierul să rămână salvat după îndeplinirea funcției sale de realizare a procesului tehnic respectiv.

67 Totuși, este cert că, prin ultimul act de reproducere din cadrul procedeului de captare de date, Infopaq realizează o reproducere în afara sferei informatice. Infopaq procedează la imprimarea de fișiere care conțin extrasele compuse din 11 cuvinte și reproduce astfel aceste extrase pe suport hârtie.

68 Or, din moment ce este fixată pe un astfel de suport material, această reproducere nu dispare decât odată cu distrugerea suportului.

69 Pe de altă parte, dat fiind că procedeul de captare de date nu este, evident, susceptibil să distrugă el însuși un astfel de suport, suprimarea reproducerii amintite depinde exclusiv de voința utilizatorului unui astfel de procedeu, utilizator cu privire la care nu este deloc sigur că urmărește distrugerea acestuia, și, prin urmare, reproducerea amintită poate subzista o perioadă îndelungată în funcție de nevoile utilizatorului.

70 În aceste condiții, trebuie să se constate că ultimul act al procedeului de captare de date în discuție în acțiunea principală, în cursul căruia Infopaq imprimă extrasele compuse din 11 cuvinte, nu constituie un act tranzitoriu în sensul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29.

71 În plus, nu rezultă din dosarul transmis Curții și nici nu s-a susținut faptul că un astfel de act ar putea avea un caracter accesoriu.

72 Din cele ce precedă rezultă că actul amintit nu îndeplinește a doua condiție prevăzută la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29 și, prin urmare, un astfel de act nu poate fi exceptat de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2 din directivă.

73 Rezultă că procedeul de captare de date în discuție în acțiunea principală nu poate fi realizat fără consimțământul titularilor drepturilor de autor și, prin urmare, nu este necesar să se examineze dacă cele patru acte de reproducere care alcătuiesc acest procedeu respectă celelalte condiții prevăzute la articolul 5 alineatul (1).

74 În consecință, trebuie răspuns la întrebările a doua-a douăsprezecea că actul de imprimare a unui extras compus din 11 cuvinte, care se efectuează în cursul unui procedeu de captare de date precum cel în discuție în acțiunea principală, nu îndeplinește condiția referitoare la caracterul tranzitoriu prevăzută la articolul 5

alineatul (1) din Directiva 2001/29 și, prin urmare, acest procedeu nu poate fi realizat fără consimțământul titularilor drepturilor de autor vizați.

Cu privire la a treisprezecea întrebare

75 Ținând seama de răspunsul dat la întrebările a doua-a douăsprezecea, nu trebuie să se răspundă la a treisprezecea întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

76 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) Un act efectuat în cursul unui procedeu de captare de date, care constă în stocarea în memoria informatică a unui extras dintr-o operă protejată compus din 11 cuvinte, precum și în imprimarea acestui extras, se poate încadra în sfera noțiunii de reproducere în parte în sensul articolului 2 din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională, dacă – aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere – elementele preluate astfel sunt expresia creației intelectuale proprii a autorului lor.

2) **Actul de imprimare a unui extras compus din 11 cuvinte, care se efectuează în cursul unui procedeu de captare de date precum cel în discuție în acțiunea principală, nu îndeplinește condiția referitoare la caracterul tranzitoriu prevăzută la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29 și, prin urmare, acest procedeu nu poate fi realizat fără consimțământul titularilor drepturilor de autor vizați.**

Semnături